

Osztályozó vizsga – témakörök, tételek

5. osztály - Irodalom

I. Mesék

1. A népmesék jellemzői

- a tündérmese, hősmese, csalimese, hazugságmese, láncmese, cigánymese, állatmese jellemzői
- népmesék: Tündérszép Ilona és Árgyélus, Fehérlófia, Az égigérő fa, Csali mese, Bolond mese, A kakas és a pipe, Az elrejtett kincs, A farkas és a bárány
- fogalmak: népmese, tündérmese, híres magyar mesegyűjtők, mesealak, folklór, hősmese, a népmesék jellemzői, meseformula, meseszám, csalimese, hazugságmese, láncmese, állatmese, fabula, verses forma

2. A műmese jellemzői

- műmesék: Hans Christian Andersen: A rendíthetetlen ólomkatona, Lázár Ervin: A virág szemű, Saint-Exupéry: A kis herceg, vagy Darvasi László: Trapiti, a borzasztó nyúl
- fogalmak: műmese, a műmese és a népmese kapcsolata, meseregény, a beszélő nevek

II. Petőfi Sándor: János vitéz

3. Petőfi Sándor élete, a János vitéz megalkotása, az 1–6. rész részösszefoglalása

- Petőfi Sándor életének története
- a János vitéz keletkezése, nyelvezete, Pesti Divatlap
- az 1-6. rész történetének bemutatása, szereplők bemutatása, jellemzése
- fogalmak: rím, páros rím, ütemhangsúlyos verselés, felező tizenkettes, verssor, hasonlat, metafora, elbeszélés, leírás, párhuzam, ellentét

4. A János vitéz 7-27. rész részösszefoglalása

- a 7-27. rész történetének bemutatása, az újabb szereplők bemutatása, jellemzése
- fogalmak: meseföldrajz, megszólítás, megszemélyesítés, a jellemzés eszközei: közvetett, a közvetlen jellemzés, fordulópont, a mű szerkezete, felkiáltás, az idő múlásának érzékeltetése, a párbeszéd, szerepe, az elbeszélő költemény, az epika

III. Mítoszok

5. A görög mítoszok, Bibliai történetek

- történetek: Párisz ítélete, Odüsszeusz kalandjai, Daidalosz és Ikarosz, Philémón és Baukisz
- a történetek tartalmának bemutatása, a szereplők bemutatása, jellemzése
- fogalmak: mítosz, mitológia, mitológiai történet, a görögök világképe, isteneik, a leleményes hős, az átváltozás
- Bibliai történetek: A világ teremtése, A vízözön, Jézus születése, A betlehemi királyok
- a történetek tartalmának bemutatása, a szereplők bemutatása, jellemzése
- fogalmak: Biblia, Ószövetség, Újszövetség

IV. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk

6. A Pál utcai fiúk

- az I-X. fejezet tartalmának bemutatása, szereplők bemutatása, jellemzése
- fogalmak: regény, jellemek, ifjúsági regény, cselekmény, tér- és időviszonyok, szerkezet, konfliktus, elbeszélői nézőpont, közönség, fogadtatás

V. Lírai és epikai alkotások bemutatása

7. Család, otthon témakörben lírai művek bemutatása, jellemzése

- művek: Arany János: Családi kör, Siv Widerberg: Sóderparti, Kányádi Sándor: Nagyanyó-kenyér, (József Attila: Mama), Petőfi Sándor: Egy estém otthon, Petőfi Sándor: Füstbement terv, Weöres Sándor: Buba éneke (Ó, ha cinke volnék...)
- fogalmak: lírai én, motívum, idill, a gyermek nézőpontja, életkép, apa–fiú kapcsolat

8. Szülőföld, táj témakörben lírai művek bemutatása, jellemzése

- Petőfi Sándor: Az alföld, Szülőföldemen, Nagy László: Balatonparton, Weöres Sándor: Tájkép, Petőfi Sándor: Magyar vagyok
- fogalmak: tájleíró költemény, útleírás, úti levél, motívum, a refrén szerepe

9. Szabó Magda: Tündér Lala

- a regény tartalmának leírása, a szereplők bemutatása, jellemzése
- fogalmak: meseregény, cselekmény, konfliktus, tetőpont, megoldás, elbeszélő

10. Epikai művek bemutatása, jellemzése

- Petőfi Sándor: Úti levelek, Mikszáth Kálmán: A kis csizmák, Móricz Zsigmond: Fillentő, Karinthy Frigyes: Tanítom a kisfiamat, Fekete István: Lutra
- J. K. Rowling: Harry Potter és a Főnix Rendje
- fogalmak: elbeszélés, kiindulási pont, bonyodalom, kibontakozás, tetőpont, megoldás; az emlékezés szerepe, novella, regény, modern hősmese